

[Aytullah Risi: ran slam Respublikas Xzr dnizini slh dnizi hesab edir](#)

.Xzryan lkrlin mkdal beynlxalq proseslr gr getdikc hmiyyt ksb edir

Arannews :Xzryan ölklrlin mkdal beynlxalq proseslr gör getdikc .hmiyyt ksb edir

Uuml;mid edirm ki, bu görülrlin keçirilmsi region xalqlarna& .thlüksizlik, sabitlik, sülh v dostluq gtirck

Ouml;lkmizin Xzryan Ölklrlin Yeddinci Zirv&

Görüünü keçirmy hazr olduunu bildirn Prezident

Xzri mkdalq dnizi adlandraraq deyib: “Xzryan dövltlrin mkdal

xüsusil beynlxalq hadislr diqqt etmkl, getdikc daha çox hmiyyt ksb

edir. Bu qarlql laq iqtisadi çiçklñmy v xalqlarmzn rifahnn

yükslmsin sbb olmaqdan lav, hm d regional sülhün v sabitliyin

möhkmlñmsin, Xzr hövzsinin problemlrinin yalnzh sahilyan

;dövltlr vasitsil hllin gtirib çxarr.”

ran prezidentinin Xzryan Ölklrlin VI Zirv Toplantsndak çxnn tam

:mtni aadak kimidir

Bismillahir-Rhmanir-Rhim

Cnab Srdar Berdimhmmndov, cnab lham liyev, cnab Qasm-Comrd Tokayev,

,cnab Viladimir Putin

,Xanmlar v aalar

Göz! Aqabad hrind Xzryan Dövltlrin Altnc Sammitind itirak etmkdn,

ziz dostlarm v hmkarlarmla, hörmtli prezidentlrl görümkn

mmnun olduumu bildirmk istrdim. Habel, Türkmñistan Prezidenti, ziz

dostum v qardam cnab Srdar Berdimhmmndovun smimi qonaqprvrliyin

.gör tkkür edirm

!Cnablar! Hörmtli Prezidentlr

Bu gün biz Aqabad hrind keçiriln Altnc Xzr Zirv Toplantsnda itirak

edirik v 2002-ci ild Aqabadda keçirilmi vvlki sammitdn bri çox

böyük yol qt etmiik. Çoxsayl sndlr trtib etmkl mkdalq v bu

akvatoriyan faydalarndan yararlanmaq üçün münasib

hüquqi baza yaratmq. Qarlql maraqlar tmin etmk üçün

ortaq dil tapmq. Bu yolu davam etmk üçün aydn baxmz var.

Bütün bu nailiyytlr sylrin, müdrikliyin, uzaqqörñliyin,

hatliliyin, ölklrimizin hüquq v qarlql maraqlarnn nzh alñmasnn

.nticsidir

Xzr dnizi bizim ortaq irsimiz v srmaymiz, laq v dostluq mrkzi, sahilyan

ölklrlinin 270 milyondan çox halisi üçün xeyir-brkt

mñbyi olaraq, be ölknñ bir su hövzsinin güzgüsünd

ks etdirir. Sivilizasiya yaradan atalarmz v mdniyyt yetidirm analarmz min illr

boyu bu sahillrd v regionda sülh, nemt v firavanlqla yaad kimi bizim

xalqlarmz da bu dnizin daimi qonular olaraq Xzr dnizin uzunmüddtli

baxla dostluq v mkdalq dnizi kimi baxmaldrar ki, indiki v glck nsillr qarsnda

msuliyytimizi yerin yetirmi olaq. Bu baxmdan, Xzryan dövltlrin mdni

yaxnlamas uzunmüddtli perspektivd mkdala v dostlua zmant vern, onu

xalqlarn qlbind möhkmlñdirm sas prioritetlrdn biridir. ran slam

Respublikas bu mnvi irsin institutsionalladrlmas v birg sosial-mdni proqramlarn keçirilmsi il qorunub saxlanmasn v güclndirilmsini .tklif edir

Xzr dnizi vasitsil bir-birin balanan v qonu olan, digr ölklr v bölglr çx üçün bir-birinin razisindn istifad edn ölklr kimi bu akvatoriya, elc d onun sahilyan ölklri il bal bir çox hüquq v öhdliklrimiz var. Kövrk traf mühitin mühafizsi, canl resurslardan düzgün istifad, iqtisadi inkiaf mqsdil Xzr dnizinin mineral ehtiyatlarnn istismar üzr msuliyetli faliyyt, xalqmzn rifahn v thlüksizliyini tmin etmk, bu su hövzsind bir-birinin suverenliyin, suveren hüquqlarna v slahiyytlrin hörmt bu hüquq v .öhdliklrin bir hisssidir

Xzr dnizi il bal qrar qbul etmk v onun mslrlini hll etmk üçün “sahilyan dövltlrin müstsna v konsensual slahiyytlri”nin razladrd sas prinsip iq v bldçidir ki, onun inda Xzryan dövltlrin mkdal v qarlql faydas üçün saslar tmin edilir. Bu msl, hmçinin vvlki müqavillr uyun olaraq, üçüncü v qeyri-Xzryan trflrin Xzrl bal mslr müdaxilsini v ya sahilyan dövltlrnd hr hans birin qar tcavüz v digr hrktlr nglyir v mümkün xoaglmz hadislrin qarsn ala bilr. Ona gör d Xzryan dövltlr kimi betrfli mkdal vurulamaqla, birtrfli hrktlrnd çkinmkl, mövcud imkanlara arxalanmaqla, mkdalqlar genilndirmkl Xzr dnizi regionunu “sülh v dostluq regionu” kimi qorumamz, regionun v sahilyan ölklrin uzunmüddtli maraqlarna v Xzrl bal bütün qrarlarda “yekdillik prinsipin” riayt etmy .ciddi fikir vermyimiz zrudir

Xobxtlikdn, Xzryan dövltlr arasnda müxtlif sahlrd, xüsusil nqliyyat, ticart, canl resurslarn idar edilmsi, traf mühitin mühafizsi, thlüksizliyin tmin edilmsi, thlük amillri v cinaytkarlqla mübariz sahlrind müxtlif formalarda yax v konstruktiv mkdalq mövcuddur. Bu mqsdil ötn illr rzind çoxlu sndlr trtib edilib, mkdaln saslar .hazlanb

Xzryan dövltlrin 2018-ci ild Aktauda keçirilmi vvlki görüünd iyirmi illik danqlardan sonra Xzr dnizinin hüquqi statusu haqqnda Konvensiya sahilyan dövltlrin hüquq v öhdliklrini, Xzr dnizind faliyytin sas prinsiplrini izah edn snd kimi yekunladrd v imzaland. übhsiz ki, onun hyata keçirilmsi hm sahilyan dövltlr arasnda daha çox mkdala, hm d Xzrd daha geni faliyyt yol aça bilr. Bu mqama nail olmaq tbii ki, dnizin dibi v dibinin alt, sthi v su sütunu, elc d Xzrin yuxar hisssi il bal sahilyan dövltlrin suverenlik sahlrinin daltli srhdrlinin, suveren hüquqlarn müyynldirilmsini tlb edir. Bu baxmdan, “Mn xttinin nec çkilcyi haqqnda Sazi”in yekunladrlmas vacibdir. ran slam Respublikas daim, o cümldn Konvensiyann imzalanmasndan sonra öz rh byanatnda vurulamdr ki, bu msl “sahil formas açq kild lverisiz vziyytd olan” bir ölk kimi ran üçün böyük hmiyyt ksb edir v hlledicidir. Ümid edirik ki, yaxn vaxtlarda sahilyan dövltlrin nümayndlr arasnda danqlarn davam etdirilmsi il bu sazi yekunlaacaq v Xzr dnizinin hüquqi rejimi haqqnda .Konvensiyann ratifikasiyasna zmin yaradacaq

dalt, ran slam Respublikasnn xarici siyastinin sas tmlrindn biridir. Buna uyun olaraq, daltli ikitrfli münasibtlrin qurulmas il yana, ¸oxtrfli daltli nizamn formalamas rann xarici siyastinin sas istiqamtlrindn biridir. Tbi ki, daltli nizamn faydalarndan biri d oyun¸ular, xüsusn d qonular arasnda dostluq laqlrinin genilmnsidir ki, bu da onlarn qarql maraqlarna xidmt .edckdir

Son vaxtlarda, korona pandemiyasnn yaratd mhdudiytlrin aradan qaldrmas il ran v Xzryan ölklr arasnda siyasi v iqtisadi qarql laqlrin hmiyytli drcd artdnn ahidi olduq. ran slam Respublikas corafi mövqeyin v lverili infrastrukturuna gör öz razisi vasitsil Xzryan ölklrin digr ölklr v bölglr, xüsusil rann Fars körfsi v Oman dnizindki limanlarna tranzit v ¸xn tmin etmy hazrdr. Hm¸inin, neft v qazn ixrac v svoplar, elektrik enerjisi, minerallar v knd tsrrüfat mhsullarinn ixrac sahsind mkdalq son aylarda Xzr dnizind qonu ölklrl apardmz danqlarn gündliyind duran msllr srasndadr. Bu sahlrd yax razlamalar ld olunub ki, .strateji mkdaln yeni dövrünü vd edir

Xzr dnizi mkdalq dnizidir v bu mkdalq, xüsusil beynlxalq hadislr diqqt etmkl getdikc hmiyyt ksb edir. ran slam Respublikasnn öz dostlar v qonular il qarql laqsi sllik tkil edir. Bu qarql anlama v mkdalq xalqlarmzn iqtisadi ¸i¸klmnsin v rifahnn yükslmsin gtirib ¸xarmaqla yana, hm d ölklrin müstqilliyinin v regional sülhün v sabitliyin möhkmlndirilmsin, Xzr hövzsinn problemlrinin yaln sahilyan ölklr vasitsil hllin gtirib ¸xarr. ran slam Respublikasnn bu möhtm strategiyas beynlxalq hadislrndn asl olmayaraq .davam edck

ran slam Respublikas Xzryan dövltlrinn ba¸larnn nqliyyat, investisiya, turizm v digr iqtisadi faliyyt formalarnda iqtisadi mkdaln inki af ü¸ün tqdim etdiklri tbbüslri alqlayr v dstklyir.

Xüsusil d, mdni laqlrin güclndirilmsinin v Xzr dnizinin kövrk .mühitinin qorunub saxlanlmasnn vacibliyini vurulayr

ran slam Respublikas Xzr dnizini sülh v dostluq dnizi, region xalqlar arasnda laq v yaxnlq amili hesab edir, qarql hörmt v maraq sasnda hrtrfli .mkdala hazr olduunu bildirir

Sonda, ran slam Respublikas Yeddinci Xzryan Ölklrin Zirv Toplantsn ke¸irmy hazr olduunu byan edir. Ümid olunur ki, bu sammitlrinn ke¸irilmsi Xzr dnizi regionu xalqlarna artan trqqi v inki af, thlüksizlik, sabitlik, firavanlq, sülh v dostluq gtirck. Bu görün layiqinc tkilin v smimi qonaqprvrlly gör bir daha dost, qonu v qarda Türkmnistann prezidentin, hökumtin v xalqna .tkkür edirm v hamnza uurlar arzulayram

Mnb: ran Prezidentinin nformasiya Mrkzi